

Čís. 575.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Předražování (§ 7 cit. zák.) lze spáchat i tím, že byly za nedostatku drobných peněz na placenou bankovku dány jako přeplatek zpět předměty potřeby v přemrštěné ceně.

(Rozh. ze dne 17. října 1921, Kr II 76/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při expositaře krajského novojičínského soudu v Mor. Ostravě ze dne 15. ledna 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování dle § 7 odstavec prvý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že, využívaje mimořádných válkou vyvolaných poměrů, dával sobě poskytnouti za předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu a to za jednu cigaretu sportku 70 h. Po stránce skutkové zjistil soud, že obžalovaný jako platící číšník v hotelu více hostům, kteří za jedno pivo, jež stálo tehdy 1 K 30 h, platili 2 K, místo by vrátil 70 h, dal jednu cigaretu sportku; že tímto jednáním si chtěl vypomoci v nouzi o drobné, že však, ježto sportky, jichž režijní cena činí 16 h, koupil po 40 h, vydělal na jedné cigaretě 30 h, čili 75 procent; že cena 70 h, ježto obžalovaný mimo ceny nabývací jiné režie neměl, jest přemrštěna a že obžalovanému, jenž jako číšník jakost a cenu sportek jistě znal, muselo býti zřejmým, že, žádaje za sportku 70 h, žádá cenu přemrštěnou. Výrok nalézacího soudu, jímž na základě těchto zjištění byl obžalovaný odsouzen pro přestupek § 7 odstavec prvý zákona o válečné lichvě, napadá zmateční stížnost s hlediska zmatečnického důvodu čís 9 lit. a) § 281 tr. ř. Stížnost dovozuje, že předražování jest deliktem dolosním, že pachatel chce za předměty potřeby dosíci nepřiměřeného zisku, vy-užitkuje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, kdežto v tomto pří-padě nelze za to míti, že obžalovaný takový úmysl měl, to tím méně, ano se obžalovanému nejednalo o to, by docílil přemrštěného zisku, nebo by vyhnal do výše ceny kuřiva, nýbrž o to, by si vypomohl z nouze o drobné způsobem, jenž se mu zdál vhodným; v trestním řízení prý nevyšlo na jevo, že obžalovaný hostům cigarety prodával, nýbrž bylo pouze zji-štěno, že hostům, aniž by s tím projevili souhlas, vracel místo drobných peněz po cigaretě; skutková podstata předražování byla by však dána jen tehdy, kdyby byl obžalovaný požadoval nebo sobě dal poskytnouti od hosta, jenž by požádal o cigaretu, nepřiměřenou cenu. Vývody zma-teční stížnosti jsou mylny. Pojem předražování vyžaduje pouze, by cena, za kterou předmět potřeby pachatelem na jinou osobu převeden byl nebo se převáděl, byla zřejmě přemrštěna, by pachatel přemrštěnosti si byl vědom a by přemrštěností ceny využítkoval mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Není zapotřebí, by osobní zisk pachatelův byl přemrštěným, ani by pachatel nepřiměřeného zisku se domáhal; nezáleží ani na tom, jakou soukromoprávní smlouvou předmět byl převeden, ani na tom, proč

ku převodu došlo. Že cena 70 h byla zřejmě přemrštěna a že obžalovaný této přemrštěnosti si byl vědom, rozsudek výslovně zjistil; zjistil nad to 75 proc. výdělek obžalovaného; jsou tedy v tomto směru vývody stížnosti jen nepřipustným brojením proti skutkovým zjištěním v rozsudku obsaženým. Ovšem převod cigaret se nestal z právního titulu koupě, pokud se týče prodeje, nýbrž jako dáni věci na místo placení; avšak ani doslov, ani smysl § 7 zákona o válečné lichvě, ani účel tohoto zákona neposkytují opory pro úzký výklad zmíněného zákonného ustanovení, vyslovený zmateční stížností a obmezující použití tohoto ustanovení na smlouvy tržové; vždyť využitkování mimořádných poměrů poválečných a docílení přemrštěných cen jest zajisté možno i tehdy, dává-li dlužník, by se sprostil svého dluhu, na místě hotových peněz předměty potřeby. Neuze o drobné byla podnětem jednání obžalovaného; nouze o drobné byla však i příčinou toho, že hosté neplatili odpočítanými penězi, rovnajícími se ceně piva, nýbrž většími penězi, na které bylo obžalované mu vrátiti přebytek; v nouzi o drobné však byl stělesněn jeden z následků války, poněvadž za trvání války a i po jejím ukončení z různých příčin byla stažena a z oběhu zmizela část kovových mincí, jež byly v oběhu. S tím, že obžalovaný svým jednáním mimořádných poměrů poválečných úmyslně využíval, rozhodovací důvody ovšem podrobněji se neza-
bývají; avšak rozsudečný nálezn a rozhodovací důvody tvoří jeden navzájem se doplňující celek; zjišťuje-li nálezn rozsudečný veškeré známky přestupku předražování podle § 7 čís. 1 zák. o válečné lichvě, v souhlase se zněním tohoto paragrafu, zjišťuje tím i úmysl využívatí mimořádných poměrů poválečných; podrobněji toto zjištění odůvodňovati, nebylo povinností soudu ani s hlediska § 270 tr. ř., ježto obhajoba ne-
vedla skutečností, jež by činily pochybným závěr o úmyslu pachatelově, to tím méně, protože za normálních poměrů nikdo by na myšlenku, jednati tak, jak obžalovaný, nepřipadl a obžalovaný v nouzi o drobné si mohl pomoci i jiným způsobem.

Čís. 576.

Byla-li při hlavním přelíčení přes odpor obžalovaného přečtena výpověď svědka, jehož výslech byl předseda zařídil teprve po vznesení obžaloby, lze proti tomu brojiti pouze z důvodu zmatečnosti dle čís. 4 § 281 tr. ř., nikoliv však z důvodů čís. 2 neb 3 téhož paragrafu.

Odborné vědomosti přisedícího lichevního soudu nenahrazují posudku znaleckého.

(Rozh. ze dne 18. října 1921, Kr I 934/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu u krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem § 3 čís. 1 druhá věta zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto